

Šoop šoop – Sámi Design Days

Ođđa arena sámi designii ja deaivvadanbáiki designeriidda, buvttadeddjiide, árbevirolaš duojáriidda ja ostiide gasku Sámi stuorámus gávppoga, Romssa.

Šoop šoop – Sámi Design Days

Šoop Šoop – Sámi Design Days 2020 leat vuosttaš ámmátlaš sámi designmeassut mat lágiduvvojit Norggas. Dat šaddet ođđa arenan ja deaivvadanbáikin designeriidda, buvttadeddjiide, árbevirolaš duojáriidda ja ostiide miehtá riikka, gasku Sámi stuorámus gávppoga, Romssa. Sámi designabeivviid ulbmilin lea čalmmustahttit sihke smávit ja stuorebuš designaaktevrraid ja buvttadeddjiid Norggas, oažžun dihtii sin buktagiid olámuddui bivttasgávppiide, stohpogálvogávppiide, galleriijaide, museaide ja muđui. Go ovddida dan, mo sámi designa lea oidnosis maiddá árbevirolaš turismamárkaniid olggobealde, de čájehit sámi designabeaivvit sámi identitehtaovdanbuktimiid mánggabealatvuodá stoahkkás ja urbána birrasis seammás go gudnejahttet árbevirolaš kultuvrra ja identitehta.

Designabeivviid áigge beassá oaidnit buoremus sámi designaid biktasiin, čijain ja viessogálvuvin. Doppe lea maiddá čuovvovaš áigodaga buvttaalmmuhančájáhus ostiid várás, ja vejolašvuhta báikkálaš álbmogii oastit buktagiid mat eai leat ovdal leamaš olámuttus Romssas. Dát galgá doaibmat arenan buvttadeddjiide gos besset čájehit iežaset buktagiid dakkár márkaniin gos olahit viidábut go báikkálaš márkaniidda gosa eatnašat vuvdet iežaset gálvvuid. Ulbmilin lea maiddá Sámi olggobeallái čájehit ahte sámi buktagat leat maiddá eará go dušše gávttit ja niibbit. Kundarat leat vuordán dákkára guhká, gos besset gávppašit sámi buktagiid eará sajiin go turistagávppiin gos sámi buktagat vuvdojuvvojit seamma sajis go juovlastálut ja stálut.

Šoop Šoop 2020 čuovvu ehtalaš vuoddu mii galgá leat veahkin gaskkusteamen dieđu buvttadeddjiide ja ostiide sámi identitehta ja kultuvrra birra kommersiála oktavuodas. Dát sisttisdoallá áddejumi das, ahte sámi kulturovnanbuktimat galget čalmmustahttojuvvo gudnevuollegašvuodain, ovdamearkka dihtii ahte árbevirolaš gávttit čuvvot bearrašiid ja kultuvrralaš gullevašvuodá, muhto eará sámi designaobjeavttat nugo šearffat, biktasat ja čijat leat buohkaid várás. Ulbmilin lea maiddá veahkin juohkit dieđuid gávppiide ja kundariidda geat gánske ballet oastimis sámi buktagiid go ballet dahkat “boastut”. Ulbmilin lea maiddá leat veahkin nu, ahte sámi designabuvttadeaddjit sáhttet leat rámis das ahte iešguđetlágan kundarjoavkkut, geain lea iešguđetlágan kulturduogáš, geavahit sin buktagiid. (Ovdamearka lea TV2 Skal vi danse -duopmár Tore, guhte geavahii Ove Stødle designa)

Designabeivviin fokuserejit maiddá čalmmustahttit sámegeielaid, duoji ja biepmu, davvisámis gitta lullisápmái, boazodoalus gitta mearrasámi kultuvrii. Visuála profilerema, ja báikkálaš biebmobuvttadeddjiid ja duojáriid ovttasbarggu bokte besset designabeivviid oasálastit vásihit sámi kultuvrras mánggalágan aspeavttaid mat gánske leat muhtumiidda apmasat ja nuppiide fas oahppásat. Mihttun lea maiddá designabeivviid áigge láchit saji kultuvrralaš

ovdanbuktimiidda ja doaibmabájiide juohkin dihtii dieđuid ja beroštumi otná sámi kultuvrra mánggabealatvuodas.

Šoop Šoop – Sámi Design Days 2020 šaddá ođđa ja miellagiddevaš vásáhussan Romssa sámi vahkus, mii lágiduvvo beivviid ovdal Sámeálmot beaivvi, guovvamánu 6. beaivvi.

Árvovuoddu

Sámi designabeivviid árvvut galget áimmahuššat árbevieruid ja kultuvrra mii lea árbejuvnon buolvvas nubbái, ja mii lea vuodđun buohkain guđet rámiin guddet iežaset sámi identitehta. Dát fáttmasta maiddái sámi kultuvrra diehttelas aspeavttaid ovddideami, nugo ceavzilis čovdosiid, sihke biraslaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat. Seammás galget designabeavvit stoahkkájit čalmmustahttit urbána sámi kulturovdanbuktima, mas árbevirolaš kulturovdanbuktin deaivvada populárukultuvrrain ja nuorra, sámi identitehta ja čeavláivuoda ovdánemiin.

- Ceavzilvuhta, kvalitehta, áiggehisvuhta, nanuvuohta, albma buvttá, duodji ja báikkálaš buvttadeapmi, ehtalaš kulturgaskkusteapmi
- Urbána, stoahkkái, humoristtalaš, ođđa, mielalaččat nuorra, čeavláivuhta

Duogáš

(gávdnosat Vahcas, ja máhcahagat Romssa báikkálaččain ja sámi designeriin)

- Gávppit ja oastit dattet sin vásáhus lea ahte sámi designabuktagiid lea váttis gávdnat ja ahte lea álkit gávppašit olgoriikka buvttadeddjiin Suoma dahje Ruoŋas.
- Báikkálaččat fas vásihit ahte lea váttis gávdnat sámi buktagiid eará sajiin go gávppiin mat leat oaivvilduvvon guhkemátkkálaččaide, nugo museain dahje turistagávppiin. Dáin báikkiin vuvdet dávjá kvalitehtabuktagiid seamma sajis go kontroversála buktagiid nugo sámi dohkáid ja sámeahpiriid mat leat buvttaduvvon Kiinnás.
- Sámi designárat fasttain bealiteaset vásihit ahte báikkálaš gávppit mat eai bargga turistamárkaniid guvlui leat eahpesihkkarat das, ahte galgetgo váldit vuostá sámi designa daningo sin ipmárdusas dat leat “turistagávvut” dahje ballet das, ahte leat dušše sápmelaččat geat “ožžot lobi” geavahit sámi buktagiid (dego livčče ballamin dahkat boastut).

Go sámi gullelašvuhta stuorru, go norgga kultuvra dohkkehuvo eambbo, ja populárukultuvra oidno eambbo TV:s ja musihkkaarenas, de stuorru maiddái rámisvuhta nu, ahte geavahit sámi identitehtamearkkaid biktasiin, čijain ja stohpogálvvuin. Adnojuvvo paradoksan go kvalitehtabuktagat báikkálaš sámi designeriin ja buvttadeddjiin Norggas eai leat olámuttus álbmogii ja gávppiide olles riikkas, nu ahte lea áigi ásahit ámmátlaš arena man vehkiin sámi designain ja kvalitehtadujiin olaha buot gávppiide ja kundariidda.

Dán jagá fáddá

Mánngabealat, olámuddu ja stoahkkái

Designabeivviid mihttu

- Čalmmustahttit sámi designa eará arenain go turistamárkaniin ja smávva báikkálaš márkanaččain.
- Hábmēt ámmátlaš meassuid sámi designeriidda, buvttadeddjiide ja ostiide. (B2B)
- Ordnet ahte báikkálaččat besset oastit sámi dávviriid nu, ahte rievdadit meassuid márkanin (gosa eambbosat unnibuš buvttadeddjiin, guđet eai vuovdde ostiide, sáhttet oasálastit) (B2C)
- Láhčit dili dialogaide ja čoahkkimiidda dađistaga iešguđetlágan doaimbabiiguin nugo speed-dating ja oktavuodadieđuid lonohallamiin
- Veahkehit buvttadeddjiid buriid njuolggadusaiguin ja šiehtadusaiguin, ovddidan dihtii ámmátlašvuoda ja nannet kunddaroktavuodaid ođđa márkaniidda
- Ovddidit eambo sámi kultuvrraid nugo boazosámi, mearrasámi ja lullisámi kultuvrraid nu, ahte válljet buvttadeddjiid, kultuvrralaš guoimmuheami ja biebmolágideddjiid designabeivviide.
- Veahkehit gaskustit dieđuid etihka ja sámi kulturovdanbuktimiid geavaheami birra, sihke ostiide ja buvttadeddjiide (Viežžat máhtu Vahcas ja Visit Tromsø. Gánske ráhkadit smávva pearpmaža)
- Bargat nu, ahte buvttadeaddjit sáhttet oasálastit aktivitehtaid lágideapmái designabeivviid oktavuodas, nugo lágidit bargobájiid, doallat logaldallamiid ja vejolaččat searvat kultuvrralaš guoimmuhemiin (ovttasbargguin MSM:n ja Rødbankeniin) – (Pia Jannok lea dadjan ahte háliida lágidit bargobáji Romssas)
- Leat eambo go designaealáhusa ámmátsuorgedeavvadeapmi, muhto maiddái aktivitehtaguin báikkálaččaide ja mátkkálaččaide.

Designaprofiilla ja visuála gulahallama mihttu

- Čalmmustahttit sámegeala oktanis dáro- ja eangalasielain visuála profileremis ja gulahallamis
- Čájehit mánngabealatvuoda sámi kulturovdáneamis nu, ahte čalmmustahtta ja hástala otná sámi identitehta ja kultuvrra gráfalaš elemeanttaid geavahemiin, govageavahemiin ja ivdneválljemiin
- Garvit stereotipiijaid, myhtaid ja vuordámušaid álbmogis, mat dávjá oidnojit turismavuđot dahje norgga mearkagálvvuin ja buktagiin
- Veahkin ovdánahttit sámi árbbi otná ođđaáigásaš sámi kulturovdanbuktimiidda.
- Ánggíruiššat duostilis ja stoahkkás ivdneválljemiidda gráfalaš profiillas, ja geavahit luonddumateriálaid ja Davvi-Norgga duovdagiid govain.

Gii lea duogázis?

Designaevttohusat